

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ

Пояснювальна записка і розрахунки

до кваліфікаційної роботи

МРЕ.918.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 218-ЕП-Д23

спеціальності 051 «Економіка»

(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

Марина РЕЗНІК

(підпис)

Керівник: доцент, канд. екон. наук

Ірина ЧОРНОБРОВКА

Рецензент: професор, д-р екон. наук

Олена КІРДІНА

2025

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 12 слайдів презентації, 112 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 23 рисунки, 12 таблиць, 83 літературних джерел.

Ключові слова: АДАПТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ, УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ, МЕХАНІЗМ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.

Об'єктом дослідження є процес адаптивного управління на підприємствах залізничного транспорту.

Метою дослідження є розробка стратегічних заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємств залізничного транспорту в умовах воєнного стану.

У кваліфікаційній роботі запропоновано впровадження процесний підхід до управління персоналом підприємств залізничного транспорту в межах застосування технологій адаптивного управління, що дозволяє розглядати управління персоналом не тільки як набір функцій, але і як набору бізнес-процесів підприємства, кожний з яких розглядається як окремий потік робіт (що часто належать до різних функцій), маючих вхід (наприклад, необхідні ресурси для виконання замовлення) та вихід (продукт), та обґрунтувати актуальність впровадження таких технологій в діяльність підприємств залізничного транспорту.

Визначено закономірності впровадження адаптивних технологій управління на підприємствах залізничного транспорту, що дають змогу виділити принципи адаптивного управління, а саме: принцип пріоритетного визнання розвитку людини і визначальності природного шляху його здійснення; принцип резонансу; принцип управління через самоуправління; принцип наскрізно-рівневої адаптації і діалогічної узгодженості; принцип мотивації; принцип постійного підвищення компетентності; принцип спрямованої самоорганізації; принцип кооперації; принцип поточного саморегулювання; принцип спільного прогнозування подальшого розвитку за аналізом результату; принцип відкритості.

Побудовано систему управління підприємствами залізничного транспорту на засадах адаптивного управління, яка буде швидко та якісно реагувати на зміни у конкурентному, зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємств залізничного транспорту.

ABSTRACT

This qualification work includes 12 presentation slides, 112 sheets of explanatory notes in A4 format, including 23 figures, 12 tables, 83 literary sources.

Keywords: ADAPTIVE TECHNOLOGIES, ECONOMIC EFFICIENCY, RAILWAY TRANSPORT ENTERPRISE, RAILWAY TRANSPORT PERSONNEL MANAGEMENT, ADAPTIVE MANAGEMENT MECHANISM.

The object of the study is the process of adaptive management at railway transport enterprises.

The purpose of the study is to develop strategic measures to increase the efficiency of railway transport enterprises under martial law.

The qualification work proposes the implementation of a process approach to personnel management at railway transport enterprises within the framework of the application of adaptive management technologies, which allows considering personnel management not only as a set of functions, but also as a set of business processes of the enterprise, each of which is considered as a separate workflow (often belonging to different functions), having an input (for example, the resources necessary to fulfill an order) and an output (product), and to justify the relevance of introducing such technologies into the activities of railway transport enterprises.

The regularities of the implementation of adaptive management technologies at railway transport enterprises have been determined, which make it possible to highlight the principles of adaptive management, namely: the principle of priority recognition of human development and the determinism of the natural path of its implementation; the principle of resonance; the principle of management through self-management; the principle of cross-level adaptation and dialogic coherence; the principle of motivation; the principle of constant improvement of competence; the principle of directed self-organization; the principle of cooperation; the principle of current self-regulation; the principle of joint forecasting of further development based on the analysis of the result; the principle of openness.

A system of management of railway transport enterprises has been built on the principles of adaptive management, which will quickly and qualitatively respond to changes in the competitive, external and internal environment of railway transport enterprises.

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Резнік Марині Станаславівні

1 Тема «Впровадження технологій адаптивного управління підприємством залізничного транспорту в умовах воєнного стану»

керівник Чорнобровка Ірина Вікторівна, канд. екон. наук, доцент

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 24/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) підприємства за 2020-2023 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) підприємства за 2020-2023 рр.

Звіт з праці підприємства за 2020-2023 рр.

Звіт про наявність та рух основних засобів підприємства за 2020-2023 рр..

Звіт про рух грошових коштів підприємства за 2020-2023 рр.

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів підприємства за 2020-2023 рр.

Науково-методична література

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретико-методологічні основи адаптивного управління підприємствами

2 Аналіз господарської діяльності Полтавської дистанції електропостачання

3 Напрямки впровадження технологій адаптивного управління в діяльності підприємств залізничного транспорту

5 Перелік графічного матеріалу

1 Мета, об'єкт та предмет дослідження

2-4 Теоретичні та практичні засади впровадження технологій адаптивного управління на підприємствах

5 Аналіз обсягових показників роботи підприємства за 2020-2023 роки

6 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства за 2020-2023 роки

7 Аналіз експлуатаційних витрат підприємства за 2020-2023 роки

8 Аналіз фінансово-економічних показників підприємства за 2020-2023 роки

9-12 Напрямки впровадження технологій адаптивного управління на підприємствах залізничного транспорту

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретико-методологічні основи адаптивного управління підприємствами	22.10.2024	викон.
2 Аналіз господарської діяльності Полтавської дистанції електропостачання	01.11.2024	викон.
3 Напрямки впровадження технологій адаптивного управління в діяльності підприємств залізничного транспорту	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент

Марина РСЗНІК

Керівник

Ірина ЧОРНОБРОВКА

Зміст

Вступ	6
1 Теоретико-методичні основи адаптивного управління підприємствами	12
1.1 Адаптивне управління: еволюція, поняття та сутнісна характеристика	12
1.2 Організаційні аспекти впровадження технологій адаптивного управління	20
1.3 Механізм реалізації адаптивного управління на підприємствах залізничного транспорту	33
Висновок до розділу 1	45
2 Аналіз виробничо-господарської діяльності Полтавської дистанції електропостачання	49
2.1 Характеристика Полтавської дистанції електропостачання	49
2.2 Аналіз обсягових показників роботи дистанції	50
2.3 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів підприємства	53
2.4 Аналіз експлуатаційних витрат підприємства	64
2.5 Аналіз основних фінансово-економічних показників	68
Висновок до розділу 2	71
3 Напрямки впровадження технологій адаптивного управління в діяльності підприємств залізничного транспорту	77
3.1 Адаптивні технології на основі штучного інтелекту на підприємствах залізничного транспорту	77
3.2 Адаптивні технології управління інноваційно-інвестиційними процесами підприємств залізничного транспорту	83
3.3 Удосконалення системи управління персоналом підприємств	

					<i>МРЕ.918.01.06 ПЗ</i>				
Зм..	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Впровадження технологій адаптивного управління підприємством залізничного транспорту в умовах воєнного стану	Літ.	Аркуш	Аркушів	
Розробив	Резнік							4	112
Перевірів	Чорнобровка								
Реценз.									
Н. Контр.	Назаренко							<i>УкрДУЗТ</i>	
Утверд.	Дикань								

залізничного транспорту в адаптивних управлінських системах	85
Висновок до розділу 3	94
Висновок	96
Список використаних джерел	105

					МРЕ.918.01.06 ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дат		

Список використаних джерел

- 1 Дикань В.Л., Кузнецов Є.М. Методичне забезпечення формування стратегії сталого розвитку підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. №84. С. 9-20.
- 2 Пугачевська К.Й., Лисенко Е.Р. Адаптивне управління підприємством в умовах невизначеності. *Молодий вчений*. 2021. №9(97). С. 158-161.
- 3 Халіна В.Ю., Колбасинський Ю.В. Теоретичне підґрунтя адаптивного управління підприємством. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2024. Вип. 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4179/4110>.
- 4 Буняк Н.М. Особливості адаптивного управління підприємством в умовах кризових явищ. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2(88). С. 56-61.
- 5 Наливайко Т.Л. Ідентифікація понятійно-категоріального апарату адаптивного управління. *Економіка та держава*. 2019. №9. С. 95-102.
- 6 Cravens D.W., Nigel F.P. *Strategic Marketing/ 10th Editional*. NY: Mc Graw Hill Education, 2012. 672 p.
- 7 Porter M.E. *On Competition*. Brighton: Harvard Business School Press, 1998. 485 p.
- 8 Забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту: навч. посіб. / В.Л. Дикань, Ю.Т. Боровик, О.М. Полякова, Ю.М. Уткіна. Харків: УкрДАЗТ, 2011. 387 с.
- 9 Уткіна Ю.М., Остапюк Б.Я. Інноваційний розвиток у механізмі забезпечення глобальної конкурентоспроможності підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №61. С. 167-173
- 10 Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю. Система адаптивного управління підприємством в умовах мінливого зовнішнього середовища. *Бізнес-Інформ*. 2018. №12. С. 435-440.

11 Тимінський О.Г. Технології адаптивного управління як механізм забезпечення ефективності організаційно-управлінських систем. *Управління розвитком складних систем*. 2016. №27. С. 122-133.

12 Стец І.І. Адаптивне управління підприємством. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №18. С. 300-305.

13 Попело О., Самойлович О. Механізм адаптивного управління розвитком промислових підприємств у контексті забезпечення економічної безпеки в епоху цифровізації національної економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №1(33). С. 75-84.

14 Мельник С.І., Васильєва С.М. Характеристика адаптивного управління інвестиційною безпекою підприємств. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №1(29). С. 500-507.

15 Мясников В.О. Формування механізму адаптивного управління інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств. *Ефективна економіка: електрон наук фахове вид.* 2018. №2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/153.pdf.

16 Полінкевич О.М. адаптивний механізм управління змінами у бізнес-структурах в умовах COVID-19. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2020. №2(6). С. 173-182.

17 Попело О.В., Малиш В.В. Адаптивне управління інноваційно-інвестиційним розвитком промислових підприємств як фактор забезпечення економічної безпеки. *Economic Synergy*. 2023. Вип. 1(7). С. 48-56.

18 Любохинець Л.С. Теоретичний базис формування механізму забезпечення економічної безпеки промислових підприємств на основі використання інструментів гнучкого управління. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. №3, Т. 6. С. 203-208.

19 Циганова О.С. Адаптивне управління підприємством: біономічний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 15, Ч. 2. С. 152-157.

20 Lambin J.-J. Strategic Marketing Management. NY: McGraw-Hill, 1996. 460 p.

21 Артюшок В.С. Методи та моделі стратегічного аналізу у системі бізнес-планування. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2022. Вип. 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1851/1785>.

22 Каличева Н.Є. Вплив стратегічного планування на забезпечення конкурентоспроможності підприємств залізничного транспорту. *Інтелект XXI*. 2019. №1. С. 33-36.

23 Овчиннікова В.О., Обруч Г.В. Стратегічні ініціативи розвитку залізничного транспорту України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. №81-82. С. 104-115.

24 Каличева Н.Є., Чередніченко О.Ю. Активізація діяльності державних інститутів в процесах реформування залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №64. С. 222-231.

25 Токмакова І.В., Шатохіна Д.А., Мельник С.В. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах цифровізації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №64. С. 283-291.

26 Мірошник Р.О., Федак К.Я. Стратегічні напрями розвитку залізничного транспорту в Україні. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2021. Вип. 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/817/784>.

27 Каличева Н.Є., Сударська І.В. Теоретико-прикладні аспекти розвитку підприємств залізничного транспорту в умовах структурних зрушень в економіці. *Економічний простір*. 2020. №159. С. 71-74.

28 Mescon M.H. Albert M., Khedoori F. Management. NY: HarperCollins Publishers LLC, 1985. 460 p.

29 Кужавський М.С. Особливості формування системи стратегічного управління розвитком підприємств залізничного транспорту в умовах трансформаційних змін у бізнес-середовищі. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 60-1. С. 111-118.

30 Мурована Т.О. Вітчизняне підприємництво в умовах воєнного стану: основні тенденції та методи підтримки. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2023. Вип. 47. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2144/2073>.

31 Овчиннікова В.О. Стратегічне управління розвитком залізничного транспорту України: монографія Х.: УкрДУЗТ, 2017. 427 с.

32 Thomson K.R., Mathys N.J. Cases in Management. Boston: Houghton Mifflin Company, 1990. 352 p.

33 Freeman C., Soete L. The Economics of Industrial Innovation. 3rd Edition. London: The MIT Press, 1997. 470 p.

34 Maslow A. The need to know and the fear of knowing. *Journal of General Psychology*. 1993. No.68. P. 111-124.

35 Tidd J., Bessant J.R. Managing Innovation: Integration Technological, Market and Organizational Change. 6th Editional. Hoboken: Wiley, 2018. 608 p.

36 Корінь М.В. Розвиток інфраструктури залізничного транспорту в умовах транскордонного співробітництва: монографія. Х.: УкрДУЗТ, 2019. 401 с.

37 Токмакова І.В. Забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України: монографія. Х.: УкрДУЗТ, 2015. 403 с.

38 Wilkins A., Holtham C. Organizational Creativing: Building a Business Ba-Haus? *Creative Educational*. 2012. Vol.3. No.6A. P. 737-746.

39 Калініченко З.Д. Проблеми адаптивного управління бізнес системами в умовах впливу дестабілізуючих факторів в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського національного університету внутрішніх справ*. 2020. №3(106). С. 222-231.

40 Utkina Yu. Improvement of a Mechanism of Providing Economic Security of Enterprises in the System of Global Competitiveness / Yu. Utkina et al. // *International Journal of Engineering & Technology*. 2018. Vol. 7(4.3). P. 393-397.

41 Обруч Г.В. збалансований розвиток підприємств залізничного транспорту в умовах цифровізації економіки: монографія. Х.: УкрДУЗТ, 2020. 402 с.

42 Овчиннікова В.О., Харламова І.В. Адаптивне управління Адаптивне управління залізничним транспортом України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Вип. 15, Ч. 2. С. 55-59.

43 Яновська В., Гарматюк Н. Сучасні стратегії розвитку залізничного транспорту України. *Збірник наукових праць ДУІТ*. Серія «Економіка і управління». 2018. Вип. 42(2). С. 55-65.

44 Дикань О.В., Козлова М.В., Литвинчук І.В. Стратегічні напрями розвитку інтеграційних процесів в умовах реформування залізничного транспорту України. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 35. С. 192-195.

45 Паливода О.М. Стратегії розвитку транспортних підприємств України в умовах європейської інтеграції та війни. *Бізнес-Інформ*. 2023. №8. С. 185-92.

46 Овчиннікова В.О. Трансформація теорії стратегічного управління розвитком залізничного транспорту. *Інтелект XXI*. 2017. №5. С. 53-57.

47 Ареф'єва О.В., Сафонік Н.П., Дудік А.О. Стратегічний аналіз розвитку транспортних підприємств в умовах інноваційних тенденцій. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія «Економіка та управління». 2023. №7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-16/2023-7-04-16>.

48 Дикань В.В., Фролова Н.Л. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. *Економіка та суспільство: електрон. наук. фахове вид.* 2022. №38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1309/1263>.

49 Бурик М.М. Аналіз стратегічного планування в діяльності органів державного управління розвитком транспортної інфраструктури. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №17-18. С. 143-147.

50 Редько В.Є., Кердан О.С., Кердан В.Ю. Формування стратегічних орієнтирів діяльності підприємств залізничного транспорту. *Інноваційна економіка*. 2019. №7-8(81). С. 63-68.

51 Овчиннікова В.О. Системний стратегічний аналіз залізничного транспорту в умовах обмеженості ресурсів. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 69-72.

52 Юсупова Т.М., Гонтар Н.О. Інновації у стратегічному розвитку підприємств залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. №69. С. 200-206.

53 Торопова В.І. Кадрове забезпечення механізму інноваційного розвитку підприємств залізничного транспорту. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Вип. 1(01). С. 128-134.

54 Підприємництво: Теоретичні основи організації підприємницької діяльності: підручн. / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 241 с.

55 Токмакова І.В., Овчиннікова В.О., Юсупова Т.М. Стратегічне управління виробничим потенціалом залізничного транспорту. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №61. С. 87-95.

56 Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань та ін. К.: Центр учбової літератури, 2021. 272 с.

57 Овчиннікова В.О., Обруч Г.В., Веселов А.М., Гавриш К.В. Інструментарій забезпечення збалансованого розвитку АТ «Укрзалізниця» в умовах реалізації цифрових змін у галузі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2020. №70-71. С. 44-54.

58 Наливайко Т.С. Формалізація процесу адаптивного управління персоналом. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 118-126.

59 Кінар'єв В., Алькема В. адаптивні стратегії розвитку підприємств малого бізнесу в умовах інтегрування цифрових технологій на базі штучного інтелекту. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. №3(75). С. 143-149.

60 Піріашвілі О.Б. Особливості продуктивності залізничного транспорту України на сучасному етапі розвитку. *Економіка та суспільство*: електрон. наук. фахове вид. 2022. Вип. 46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2067/1995>.

61 Кірдіна О.Г., Українська Л.О. Антикризове управління розвитком залізничного транспорту в умовах глобальної турбулентності. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021-2022. №76-77. С. 24-32.

62 Дикань В.Л., Воловельська І.В. Основні цілі системи економічної безпеки залізничного транспорту в постіндустріальний період. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. №75. С. 7-15.

63 Каличева Н.Є. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства

залізничного транспорту (методологічні аспекти): монографія. Х.: УкрДУЗТ, 2019. 391 с.

64 Маслова В.О., Шраменко О.В., Сапронов В.М. Забезпечення ефективності управління інноваційним розвитком підприємств залізничного транспорту: функціональний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. №66. С. 245-251.

65 Підприємництво: Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах / С.В. Панченко та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 235 с.

66 Уткіна Ю.М., Сюсько К.Ю. Інноваційно-інвестиційні підходи до забезпечення конкурентоспроможності українських підприємств на глобальних конкурентних ринках. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021. №52. С. 149-157.

67 Економічна діагностика: підруч. / В.Л. Дикань та ін. Х.: УкрДУЗТ, 2022. 284 с.

68 Муха Р. Продуктивність праці на підприємствах та основі напрямки її підвищення. *Галицький економічний вісник*. 2021. №1. Т.48. С. 82-92.

69 Піріашвілі О.Б. Теоретико-методологічні засади процесів конвергенції продуктивності залізничного транспорту України з ЄС. *Підприємництво і торгівля*. 2023. №39. С. 124-133.

70 Швиданенко Г.О., Дмитренко А.І., Олексюк О.І. Бізнес-діагностика підприємства. К.: КНЕУ, 2018. 340 с.

71 Морозовська Г. Собівартість послуг: особливості формування. *Інтерактивна бухгалтерія*: електрон. наук. фахове вид. 2020. №89. URL: <http://inter.buh.com.ua/ua/document/ib/10166/138487>.

72 Запорожець Г.В., Краснокутський Є.С. Напрями підвищення ефективності управління якістю послуг підприємств залізничного транспорту України. *Проблеми економіки*. 2022. №4(54). С. 148-155.

73 Обруч Г.В., Ульянченко А.В. Оцінювання ефективності впровадження цифрових інновацій на підприємствах залізничного транспорту. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 77. С. 52-57.

74 Новіченко Л.С. Аналіз показників рентабельності підприємства: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №2. Т.2. С. 254-259.

75 Спіцина А.Є. Механізм реалізації адаптивного управління персоналом транспортної галузі. *Економічний вісник*. 2022. №3. С. 156-169.

76 Innovative Entrepreneurship Model in the Management System of Enterprise Competitiveness / S. Drobyazko A. et al. *Journal of Entrepreneurship Educational*. 2019. No.22(4). URL: <https://www.abacademies.org/articles/innovative-entrepreneurship-models-in-the-management-system-of-enterprise-competitiveness-8501.html>.

77 Clauss T. Measuring business model innovation: conceptualization, scale development and proof of performance. *Journal of Management*. 2023. No.47(3). P. 385-403.

78 Foss N.J., Saebi T. Fifteen years of research on business model innovation: how far have we come and where should we go? *Journal of Management*. 2023. No.43(1). P. 200-227.

79 Lindel M., Williander M. Circular business model innovation: inherent uncertainties. *Business strategy and the environment*. 2023. No.26(2). P. 182-196.

80 Value uncalibrated perspectives for sustainable business model innovation / M. Yang et al. // *Journal of Cleaner Production*. 2023. No.140. P. 1794-1804.

81 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи рівня вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка» / укладачі: В.Л. Дикань, І.В. Токмакова, І.Л. Назаренко. Х.: УкрДУЗТ, 2023. 63 с.

82 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: метод. посіб. з додержання вимог нормоконтролю у студент. навч. звітності / Козар Л.М. та ін.; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2020. 54 с.

83 Уткіна Ю.М., Резнік М.С., Липівський О.О. Застосування технологій гнучкого управління підприємствами в умовах ринкової економіки. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2024. №50. С. 49-60.